

ΕΣΔΙ, 22.10.2021, Επιμορφωτικό πρόγραμμα δικαστικών λειτουργών με τίτλο: «Πρακτικά ζητήματα εφαρμογής της ψηφιακής τεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης και ιδιαίτερα στις υποθέσεις εκδόσεως διαταγών πληρωμής και μικροδιαφορών» (on line διεξαγωγή)

Εισηγήτρια: Άννα Εμ. Πλεύρη, Επίκουρη Καθηγήτρια Πολιτικής Δικονομίας Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Δικηγόρος, Δ.Ν. Α.Π.Θ.

Τίτλος εισήγησης: «Πρακτικά ζητήματα εφαρμογής της ψηφιακής τεχνολογίας στις υποθέσεις έκδοσης διαταγής πληρωμής και ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής»¹

I. Ηλεκτρονική δικαιοσύνη (e justice), τεχνητή νοημοσύνη (AI) και νομική τεχνητή νοημοσύνη (LAI) – Οριοθέτηση και σύνδεση με τη δικαστική επίλυση των διαφορών

Κάθε σύγχρονος νομικός είναι πλέον εξοικειωμένος, τουλάχιστον ορολογικά, με την έννοια της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e Justice). Τα τελευταία σχεδόν δέκα έτη, μάλιστα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης αφιερώνει σταθερά σημαντικό μέρος του έργου και των προσπαθειών του για την προώθηση και εφαρμογή λύσεων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Περαιτέρω, τη σύγχρονη νομική επικαιρότητα και έρευνα κατακλύζει η συζήτηση για τη σύνδεση-διασύνδεση των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης γνωστής υπό τον αγγλικό όρο «*Artificial Intelligence*» (AI) και δη αυτών της νομικής τεχνητής νοημοσύνης “*Legal Artificial Intelligence*” (Legal AI)² με την απονομή της δικαιοσύνης και ειδικότερα με τα υπάρχοντα και υπό σχεδιασμό συστήματα και μέσα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Η πιθανή «επερχόμενη επέλαση» των συστημάτων νομικής τεχνητής νοημοσύνης³ είναι βέβαιο ότι δημιουργεί σημαντικά ζητήματα, όχι μόνο τεχνολογικά, ηθικά, θεσμικά, αλλά και νομικά και πρακτικά. Η ηλεκτρονική δικαιοσύνη, καθώς και η εν γένει ψηφιοποίηση μεγάλου μέρους δημοσίων και

¹ Η παρούσα εισήγηση πρόκειται να δημοσιευθεί εμπλουτισμένη και επεξεργασμένη κατά περιεχόμενο σε μορφή μελέτης στο νομικό τύπο.

² Βλ. σχετ. *K. Sanders*, *The Future of AI in Law: Changing the Legal Landscape*, 07.06.2021, *National Law Review*, Volume XI, Number 158, διαθέσιμο σε <https://www.natlawreview.com/article/future-ai-law-changing-legal-landscape>, ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης: 16.10.2021.

³ Βλ. *Δ. Μελίδης/Α. Γουλιές*: *Αλληλεπίδραση συστημάτων Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης και Νομικής Τεχνητής Νοημοσύνης*, 15.09.2021, διαθέσιμο σε https://www.dikastiko.gr/articles/dimitris-melidis-alexandros-goyles-allilepidrasi-systimaton-ilektronikis-dikaiosynis-kai-nomikis-technitis-noimosynis/?fbclid=IwAR3MhVctZ2wQKC3XBv3SzmJ2j1jkK9IWVTDC2EgBp_593mUiVIIIdVDKMDwM, ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης: 16.10.2021.

κρατικών διαδικασιών και λειτουργιών απασχολεί ιδιαίτερα τον τομέα της νομικής πληροφορικής (legaltech) στο πλαίσιο της οποίας ακολουθείται συγκεκριμένη διεθνής ορολογία, ενώ η σχετική δημοσιευμένη βιβλιογραφία και η αρθρογραφία, εμπλουτίζεται διαρκώς και διεθνώς, διευρύνοντας με τον τρόπο αυτό τη διεπιστημονική έρευνα και γνώση, επομένως και τις δυνατότητες που προσφέρει η πρακτική εφαρμογή των ως άνω συστημάτων στη δικαστική επίλυση των διαφορών. Σε επίπεδο ΕΕ, είναι βεβαίως γνωστό, ότι ο προσανατολισμός, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση συστημάτων ηλεκτρονικής ή/και ψηφιακής δικαιοσύνης συνιστούν μέρος και στόχο των Action Plans τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και του Συμβουλίου της Ευρώπης⁴. Αποτέλεσμα δε των σχετικών δράσεων της ΕΕ⁵ είναι η παροχή τεχνικής βοήθειας, μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης (CEPEJ) έχει ήδη εκπονήσει, μάλιστα, τον «*Ευρωπαϊκό Χάρτη Δεοντολογίας για τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στα δικαστικά συστήματα και στο περιβάλλον τους*», ο οποίος υιοθετήθηκε κατά την 31η σύνοδο της ολομέλειας της CEPEJ το έτος 2018⁶.

Η συζήτηση αναφορικά με τις εφαρμογές συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ως προς τον σχεδιασμό και την εισαγωγή στην πράξη συστημάτων/προγραμμάτων Νομικής Τεχνητής Νοημοσύνης (Legal AI) για τα οποία πρέπει να επισημανθεί, ότι δεν ταυτίζονται με αυτά της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e justice) (υπάρχοντα ή μελλοντικά), παρότι βεβαίως σχετίζονται άμεσα, συναντώνται και αλληλεπιδρούν⁷, ώστε η NTN αναμένεται να μετασχηματίσει την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, αλλά και να επιδράσει ευθέως σε τομείς του δικαίου.

⁴ Βλ. Parliamentary Assembly (PACE), Recommendation 2102 (2017) 1, Technological convergence, artificial intelligence and human rights, 2. Parliamentary Assembly: Motion for a recommendation about Justice by algorithm – the role of artificial intelligence in policing and criminal justice systems, και 3. European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ): European Ethical Charter on the use of artificial intelligence in judicial systems).

⁵ Βλ. European Commission: Communication on Artificial Intelligence in Europe, και 2. European Commission's High-Level Expert Group on Artificial Intelligence (AI HLEG): Draft Ethics guidelines for trustworthy AI.

⁶ Στρασβούργο, 3-4 Δεκεμβρίου 2018. Διαθέσιμος στην ελληνική γλώσσα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης: <https://www.ministryofjustice.gr/?p=5442>, ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης: 17.10.2021.

⁷ *Μελίδης/Γουλές*, *ibid*.

Ειδικότερα, τόσο τα συστήματα της Τεχνητής Νοημοσύνης όσο και αυτά του e justice συνιστούν ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα, με συγκεκριμένο πλαίσιο και εύρος λειτουργίας και εφαρμογής, ικανά να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένες «custom made» απαιτήσεις. Αμφότερα τα εν λόγω συστήματα, μάλιστα, μπορούν να εφαρμοστούν σε συγκεκριμένες δικαστικές διαδικασίες είτε μέσω ενσωμάτωσης τους σε υπάρχοντα «παραδοσιακά» συστήματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης⁸ είτε μέσω αναβάθμισης (upgrade) ή επέκτασης αυτών είτε ως εντελώς νέα συστήματα.

Περαιτέρω, ένα σύστημα NTN σχεδιασμένο και εφαρμοζόμενο, λ.χ. για την ηλεκτρονική έκδοση διαταγής πληρωμής, είναι βέβαιο ότι κατά την εφαρμογή του θα επηρεάσει το αστικό δικονομικό δίκαιο, ήτοι τον ΚΠολΔ και συνακόλουθα τη διαμόρφωση της σχετικής θεωρίας και «παραγωγή» αντίστοιχης νομολογίας. Η Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής παρέχει ήδη το σχετικό παράδειγμα. Επιπρόσθετα, η μετατροπή, δια χρήσης Τεχνητής Νοημοσύνης, μέσω της αναγκαστικής εκτέλεσης σε ψηφιακά, πρόκειται να επηρεάσει και το ουσιαστικό δίκαιο, αστικό και εμπορικό.

Τα ζητήματα που προκύπτουν από τις διάφορες εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης είναι διαφορετικής φύσης, ήτοι τεχνολογικά, πληροφοριακά, τεχνικά, ηθικά, θεσμικά και νομικά, όλα, πάντως, σημαντικά. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα στη Νομική Τεχνητή Νοημοσύνη, αυτή (δύναται να) έχει πλείστες εφαρμογές, οι οποίες διαφοροποιούνται ως προς την τεχνολογική και διαδικαστική συνθετότητα, το εύρος και τον τρόπο με τον οποίο συμβάλουν στις διαδικασίες του τομέα της δικαιοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό, προγράμματα Νομικής Τεχνητής Νοημοσύνης μπορούν να εφαρμοστούν στο μεγαλύτερο αν όχι σε όλο το φάσμα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης λ.χ. για αναζήτηση, επεξεργασία και μάλιστα από τεράστιο όγκο πληροφοριών και δεδομένων και παραγωγή αποτελεσμάτων δυνάμει συγκεκριμένων

⁸ Χρήση των δυνατοτήτων του διαδικτύου με στόχο την ανάπτυξη ενός πρωτοτύπου διαδικτυακού εργαλείου για την κατάθεση αγωγής πρόκειται να κάνει το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών, σε συνεργασία με την "Tech4Germany" στο πλαίσιο του έργου "Digitale Klagewege". Στη γερμανική έννομη τάξη, όπως και αλλού έχει επισημανθεί ότι οι πολίτες δεν έχουν κανέναν τρόπο να διεκδικήσουν τις απαιτήσεις τους διαδικτυακά χρησιμοποιώντας απλά ψηφιακά εργαλεία, ενώ οι συμβατικοί τρόποι άσκησης αγωγής θεωρούνται συχνά δυσλειτουργικοί. Με το διαδικτυακό εργαλείο που πρόκειται να αναπτυχθεί, οι πολίτες θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ένα ψηφιακό εργαλείο με το οποίο θα μπορούν να υποστηρίξουν απευθείας τις αξιώσεις τους στα δικαστήρια μέσω διαδικτύου. Η ανάπτυξη του εν λόγω εργαλείου για την καταγραφή των αξιώσεων και την περαιτέρω επεξεργασία του που αναμένεται να ξεκινήσει από τις μισθωτικές διαφορές, έχει ως στόχο να επιτρέψει στα δικαστήρια να επεξεργάζονται μεγάλο όγκο παρόμοιων αιτημάτων, τα οποία απαιτούν έναν βασισμένο σε κανόνες και τυποποιημένο έλεγχο, πιο εύκολα, γρήγορα και αποτελεσματικά. Πηγή: rsw.beck.de

αλγόριθμων και εντολών, όπως στην περίπτωση του deep scanning νομικών εγγράφων που θεωρείται απλή διαδικασία στον εν λόγω τομέα.

Περαιτέρω, η Νομική Τεχνητή Νοημοσύνη εφαρμόζεται και σε αρκετά ή εξαιρετικά περίπλοκες διαδικασίες, όπως η «προβλεπτική δικαιοσύνη»⁹ μέσω εφαρμογής αλγορίθμων για την προσομοίωση ή/και πρόβλεψη δικαστικής κρίσης σε ορισμένες κατηγορίες διαφορών και αποφάσεων καθώς και για την παραγωγή στατιστικών δεδομένων δικαστικών κρίσεων (στατιστικοποίηση) και τη δικαστική συμπεριφορική ανάλυση. Η υπολογιστική δύναμη των μηχανών και οι αλγόριθμοι μηχανικής εκμάθησης μπορούν, βεβαίως, να διαχειριστούν δεδομένα και όγκο πληροφοριών που είναι δεν είναι δυνατό να γίνει με τη νοητική δυνατότητα των ανθρώπων. Από την άλλη πλευρά, οι αλγόριθμοι δεν μπορούν να αντιγράψουν πλήρως τις δυνατότητες του ανθρώπινου εγκεφάλου και περαιτέρω στο πεδίο της απονομής της δικαιοσύνης να διαμορφώσουν νομικά επιχειρήματα ή να τυποποιήσουν τη μεθοδολογία νομικού συλλογισμού. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Δεοντολογίας για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στα δικαστικά συστήματα και στο περιβάλλον τους¹⁸, ο όρος «προβλεπτική δικαιοσύνη» συστήνεται να μην υιοθετείται καθώς είναι ασαφής και ενδεχόμενα παραπλανητικός.

Δεν μπορεί βεβαίως να αγνοηθεί ότι υπάρχει πλήθος αλγοριθμικών εφαρμογών, οι οποίες χρησιμοποιούνται στην καθημερινή νομική πρακτική και διευκολύνουν ιδιαίτερα τα μέγιστα στην ταχεία, ορθή και χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς (διασυνοριακή) απονομή δικαιοσύνης. Οι εφαρμογές αυτές έχουν τη δυναμική να ελαχιστοποιούν τη γραφειοκρατία και τα έξοδα της διαδικασίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι σύγχρονες τράπεζες νομικών πληροφοριών που μπορούν μέσω της αλγοριθμικής ανάλυσης σύντομα και στοχευμένα να διεκπεραιώσουν απλή και σύνθετη έρευνα, συνήθως με τη χρήση λέξεων-κλειδιών και δη με πρόσβαση σε αναρίθμητο πλήθος δεδομένων.

Έτερο εξαιρετικά σημαντικό παράδειγμα από την πράξη είναι η πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-justice.europa.eu) που αποτελεί ένα δομημένο πληροφοριακό σύστημα στον τομέα της δικαιοσύνης. Ο χρήστης (πολίτης ή ο πληρεξούσιος δικηγόρος του) εισέρχεται στην πύλη και δύναται να διεκπεραιώσει σε

⁹ Βλ. Μυλώση, Οι αλγόριθμοι στην υπηρεσία της δικαιοσύνης. Αμεροληψία ή προκατάληψη στην επεξεργασία δεδομένων και τη λήψη αποφάσεων; εισήγηση σε επιμορφωτικό σεμινάριο της ΕΣΔΙ, με θέμα: «Ψηφιακή δικαιοσύνη: Σύγχρονες προκλήσεις και προβληματισμοί», σελ.3-5.

σύντομο χρόνο αρκετές υποθέσεις ενώ αυτό δεν ήταν δυνατό στο παρελθόν, λ.χ. χρονοβόρες και κοστοβόρες διαδικασίες μετάφρασης, αποστολής και παραλαβής εγγράφων κλπ. Άλλες τέτοιες υποθέσεις είναι αυτές που αφορούν σε γαμικές διαφορές, σε περιουσιακές διαφορές, στην έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής, στη διαδικασία μικροδιαφορών κλπ., οι οποίες επιλύονται σύντομα και οικονομικά, καθώς ο ενδιαφερόμενος εισάγει τα δεδομένα που κάθε διαδικασία απαιτεί και το σύστημα «δημιουργεί» μια απόφαση μαζί με την ανθρώπινη παρέμβαση του φυσικού δικαστή.

Δεν πρέπει να λησμονείται βεβαίως ότι βασική αποστολή της δικαιοσύνης και έργο του δικαστή είναι η υπαγωγή της ατομικής περίπτωσης στη βάση συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών στον κανόνα δικαίου, σύμφωνα με το ρυθμιστικό περιεχόμενό του οποίου, ο νομοθέτης διατάζει, απαγορεύει ή επιτρέπει ορισμένη συμπεριφορά. Είναι δυνατό αυτή η νομική διεργασία της υπαγωγής να γίνει με δικαιοσύνη υπολογιστικά συστήματα μέσω την εκπαίδευση του αλγορίθμου ως συστήματος μηχανικής μάθησης; Τούτο δεν φαίνεται να είναι κάτι εύκολα αναμενόμενο, τουλάχιστον στην παρούσα φάση, καθώς η αναπαράσταση της φυσικής γλώσσας είναι ακατάλληλη για αναπαράσταση γνώσης κυρίως λόγω της αμφισημίας, των πολλαπλών δηλαδή ερμηνειών που επιδέχεται μια νομική έννοια και δη μια αόριστη νομική έννοια ή ένας κανόνας δικαίου σε αρκετές περιπτώσεις. Στόχος, βεβαίως, όλων αυτών των συστημάτων της NTN πρέπει να είναι η άρτια, δίκαιη, ανεξάρτητη, αμερόληπτη, ταχεία και αποτελεσματική δίκη επ'ωφελεία του δικαιώματος δικαστικής ακρόασης και προστασίας.

Στον τομέα της δικαιοσύνης, θα πρέπει να γίνει η διάκριση σε ό,τι αφορά στις εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης μεταξύ:

α) της χρήσης μηχανισμών και εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης για την υποστήριξη της διοίκησης των δικαστηρίων, όπως η χρήση μηχανισμών Επεξεργασίας Φυσικής Γλώσσας που αποσκοπεί στην αυτοματοποίηση «γραφειοκρατικών διαδικασιών» και στην ταχύτερη συγγραφή, καταχώρηση και ανάλυση δικαστικών αποφάσεων και άλλων εγγράφων) και **β)** της χρήσης των εν λόγω μηχανισμών και εργαλείων για την απονομή της δικαιοσύνης και την επιρροή της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων των δικαστικών αρχών¹⁰. Σε

¹⁰ Βλ. αναλυτ. Χελιουδάκη, Τεχνητή νοημοσύνη στα δικαστικά έδρανα: Μύθοι και πραγματικότητες, 31.12.2018, όπου αναφέρονται και τα κύρια ζητήματα που ανακύπτουν από τυχόν χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης και ειδικά στην ποινική δίκη, διαθέσιμο

ό,τι αφορά στη δεύτερη περίπτωση, ερευνητέο αν και σε ποιο βαθμό οι μηχανισμοί τεχνητής νοημοσύνης μπορούν να υποβοηθούν τις δικαστικές αρχές στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

B. Ψηφιακή διαταγή πληρωμής

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει δημοσιεύσει τη «*Βίβλο ψηφιακού μετασχηματισμού 2020-2025*» στην ύλη της οποίας περιλαμβάνεται και ο τομέας της δικαιοσύνης¹¹. Η στρατηγική για την ψηφιακή δικαιοσύνη στοχεύει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από το σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Αλληλένδετα κριτήρια επιτυχίας της στρατηγικής για την ψηφιακή δικαιοσύνη είναι η αποτελεσματικότητα του συστήματος, κύρια έκφανση της οποίας αποτελεί αναμφίβολα η ταχύτητα στην απονομή της, η ανεξαρτησία της και η ποιότητα. Επί μέρους στόχοι που τίθενται στο πλαίσιο της υλοποίησης αυτής της στρατηγικής είναι η ταχύτητα στην ολοκλήρωση των υποθέσεων, η βελτίωση της ποιότητας των αποφάσεων με σεβασμό στην ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και διαφάνεια για όλους (επιχειρήσεις, πολίτες, επαγγελματίες κ.ά.), η βελτίωση των συνθηκών για τους λειτουργούς της δικαιοσύνης, αλλά και τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες και πολίτες, η εμπέδωση, προάσπιση και διάχυση της αξίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αποτελεσματικότητα του συστήματος δικαιοσύνης είναι βεβαίως άμεσα συνδεδεμένη με την ενίσχυση της αναπτυξιακής πορείας της χώρας.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, ως συναρτώμενες μεταρρυθμίσεις νοούνται οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις που κινούνται στους διάφορους βασικούς άξονες υλοποίησης, όπως είναι (ενδεικτικά): η δικαστική διαφάνεια μέσω ψηφιακών υπηρεσιών, η ομογενοποίηση, επιτάχυνση και απλούστευση των διαδικασιών λαμβάνοντας υπόψη τα θέματα ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, η ψηφιακή ολοκλήρωση των συστημάτων των δικαστηρίων και του Υπουργείου Δικαιοσύνης με στόχο, όχι μόνο την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης αλλά και τη διαφάνεια και την ποιότητα, η ευθυγράμμιση με την ευρωπαϊκή ψηφιακή στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη και την εθνική ηλεκτρονική διακυβέρνηση και οι έξυπνες υποδομές με σκοπό τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, τη μείωση εξόδων

στην ιστοσελίδα: <https://www.homodigitalis.gr/posts/3238>,
πρόσβασης: 19.10.2021.

¹¹Βλ. στην ενότητα: «9.4. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ», σελ.286-296.

αλλά και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας για το σύνολο των εμπλεκομένων στο σύστημα της Δικαιοσύνης.

Στους ειδικότερους στόχους περιλαμβάνονται η ενίσχυση ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας με αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών, όπως ενδεικτικά η δημιουργία JUSTICE-CLOUD, μέχρι να ενσωματωθεί στο Κυβερνητικό Νέφος Δημόσιου Τομέα, η ομογενοποίηση διαδικασιών και η δημιουργία της «*Artificial Intelligence for Justice*»/ *Τεχνητής Νοημοσύνης (AI), αρχείων και προετοιμασίας αποφάσεων – (chatbot)*. Όπως επισημαίνεται στη «*Βίβλο ψηφιακού μετασχηματισμού*», η σημασία των νέων τεχνολογιών τόσο για την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης όσο και για τη διευκόλυνση της καθημερινότητας των πολιτών είναι αδιαμφισβήτητη, όπως και η αύξηση της ταχύτητας, με την οποία τόσο οι δικαστές όσο και οι υπάλληλοι των δικαστηρίων ασκούν τα καθήκοντά τους, ο περιορισμός στο ελάχιστο των ανθρωπίνων λαθών, το «άνοιγμα» της δικαιοσύνης στους πολίτες, η άμεση εξυπηρέτησή τους και η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Παράλληλα με τα ψηφιακά έργα που θα διενεργηθούν καθίστανται υλοποιήσιμες και όλες οι λοιπές σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις προκειμένου να βελτιστοποιηθεί το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης της χώρας. Προς την ίδια στρατηγική κατεύθυνση βρίσκεται και η συστηματική συλλογή και επεξεργασία των δικαστικών στατιστικών δεδομένων μέσω των πληροφορικών συστημάτων, η οποία επιτρέπει την αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης σε όλους τους επί μέρους τομείς της δικαιοσύνης, και την αξιολόγησή της ώστε να οδηγήσει στη διαμόρφωση πολιτικών και στην υποβολή προτάσεων στα αρμόδια δικαστικά όργανα σχετικά με την ομαλή ροή των υποθέσεων, το βέλτιστο αριθμό απασχολούμενων στις διάφορες δικαστικές δομές, την αντιμετώπιση δομικών, οργανωτικών και λειτουργικών στρεβλώσεων και, γενικότερα, την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη απονομή της δικαιοσύνης.

Στον τομέα της δικαιοσύνης, η ως άνω Ψηφιακή Βίβλος περιλαμβάνει μια ομάδα έργων στα οποία ενδεικτικά αναφέρονται στο πλαίσιο της παρούσας ανάπτυξης:

- 1) Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Υποθέσεων για την Πολιτική και Ποινική Δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΙΙΙ Β' Φάση). Αφορά στη δεύτερη φάση ψηφιοποίησης της δικαστικής διαδικασίας στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και εισαγγελίες μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για την Πολιτική

και Ποινική Δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ), 2) Αναβάθμιση συστήματος Τήρησης Πρακτικών Συνεδριάσεων Δικαστηρίων¹², 3) Ανάπτυξη συστήματος συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών δεδομένων της Δικαιοσύνης¹³, 4) Ψηφιοποίηση αποφάσεων δικαστηρίων, που αφορά σε ψηφιοποίηση δεδομένων και ανεκτέλεστων αποφάσεων δικαστηρίων και ενσωμάτωση στα ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και ΟΣΔΔΥ-ΔΔ. Πιο συγκεκριμένα, αφορά στην έκδοση και παραλαβή ηλεκτρονικού αντιγράφου δικαστικής απόφασης. Ισχύς εκτυπωμένου εγγράφου για τις περαιτέρω ενέργειες, στην ηλεκτρονική δημοσίευση αποφάσεων με ψηφιακή υπογραφή Δικαστικού Υπαλλήλου, καθώς και στην ηλεκτρονική έκδοση και παραλαβή αντιγράφου δικαστικής απόφασης από τα λοιπά Δικαστήρια της χώρας έως την ολοκλήρωση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Β΄ Φάση. 5) Τεχνητή Νοημοσύνη στον τομέα της Δικαιοσύνης, η οποία αφορά σε υλοποίηση εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης (AI) για επεξεργασία αρχείων και προετοιμασία αποφάσεων (chatbot) για την πύλη e-Justice- ελληνικής νομοθεσίας, καθώς και για την ανωνυμοποίηση και ψευδωνυμοποίηση δικαστικών αποφάσεων, 6) Ηλεκτρονική Έκδοση Κληρονομητηρίου, 7) Ηλεκτρονική Κατάθεση Δικογράφων, που αφορά σε παρεμβάσεις σε υφιστάμενα συστήματα για την ένταξη του συνόλου των διαδικασιών στη διαδικασία ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων, 8) Ανασχεδιασμός πλατφόρμας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών και του διαμοιρασμού πληροφοριών¹⁴, 9)

¹² Αφορά στην ηχογράφηση πρακτικών πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων για πέντε έτη με επέκταση στις ποινικές διαδικασίες. Αναβάθμιση των κεντρικών και τοπικών υποδομών και αναβάθμιση του περιφερειακού εξοπλισμού καθώς και παροχή υπηρεσιών ηχογράφησης και αποηχογράφησης. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η επέκταση της σύμβασης για την ψηφιακή καταγραφή, αποθήκευση, διάθεση πρακτικών συνεδριάσεων δικαστηρίων με ΣΔΙΤ(αρ. 86786/2015) και αφορά στη δυνατότητα αποηχογράφησης με χρήση υποδομών και προσωπικού του αναδόχου οποιουδήποτε δικαστηρίου που έχει ενταχθεί στο ΟΣΠΔ, ανεξαρτήτως του δικαστηρίου που πραγματοποιήθηκε μια δικάσιμος, στην ένταξη επιπλέον αιθουσών ακροαματικής διαδικασίας, σε νέες λειτουργικότητες και τροποποιήσεις λογισμικού για υποστήριξη ποινικών δικών, καθώς και σε πρόσθετες υπηρεσίες αποηχογράφησης πρακτικών.

¹³ Αντικείμενο του έργου είναι η κάλυψη των αναγκών του Υπουργείου Δικαιοσύνης για παροχή στατιστικής πληροφόρησης, μέσω της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου συστήματος που θα επιτρέπει τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αξιόπιστων και ποιοτικών δεδομένων της δικαιοσύνης. Ειδικότερα, μέσω της αξιοποίησης εξελιγμένων τεχνικών εργαλείων και σύγχρονων διαδικασιών Αποθήκης Δεδομένων και Επιχειρηματικής Ευφυΐας (Business Intelligence – BI), θα συλλέγονται πρωτογενή δεδομένα από διαφορετικές πηγές, θα συνδυάζονται κατάλληλα με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων και τεχνολογιών και θα παράγονται αναλύσεις και στατιστικές με σκοπό την παροχή αξιόπιστης πληροφόρησης στα αρμόδια στελέχη του ΥΔ αλλά και σε εξουσιοδοτημένους εσωτερικούς χρήστες των αρμόδιων φορέων της δικαιοσύνης.

¹⁴ Ένας από τους κύριους στόχους του έργου είναι να απλοποιήσει τη διαδικασία, καθιστώντας την πλατφόρμα πιο φιλική προς το χρήστη. Η προεπισκόπηση των βασικών χαρακτηριστικών των ακινήτων θα διευκολύνει το χρήστη και θα οδηγήσει στη μείωση της ασυμμετρίας της πληροφόρησης. Στο πλαίσιο του έργου θα εξεταστούν πιθανές διεπαφές/σύνδεσμοι με ιστοτόπους τραπεζών και άλλων πιστωτών, με την προσθήκη πρόσθετων πληροφοριών για τα ακίνητα στις ιστοσελίδες των πιστωτών, είτε με τη ύπαρξη της δυνατότητας πιθανών επιλογών χρηματοδότησης, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή

Ηλεκτρονικές Συναινετικές Προσημειώσεις Υποθήκης που αφορά σε ηλεκτρονική υποβολή αίτησης προσημείωσης υποθήκης με ψηφιακή υπογραφή και δικαιολογητικών. Δημιουργία προδιατυπωμένων εγγράφων (templates) και διάθεσή τους σε ηλεκτρονική πλατφόρμα. Ηλεκτρονική Έκδοση και Παραλαβή Αποφάσεων Συναινετικής Προσημείωσης με ψηφιακή υπογραφή.

Τέλος, στα παραπάνω έργα περιλαμβάνονται και οι «Ηλεκτρονικές Διαταγές Πληρωμής». Εν προκειμένω αναφέρονται ως επιμέρους στόχοι: Ηλεκτρονική Υποβολή Αίτησης Έκδοσης Διαταγής Πληρωμής με ψηφιακή υπογραφή και Δικαιολογητικών. Δημιουργία προδιατυπωμένων εγγράφων (templates) και διάθεσή τους σε ηλεκτρονική πλατφόρμα. Ηλεκτρονική Δημοσίευση Διαταγών Πληρωμής με ψηφιακή υπογραφή. Ηλεκτρονική Έκδοση και Παραλαβή Απογράφου με δυνατότητα εκτύπωσης.

Τα ζητήματα της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής και της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ρυθμίζει άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014.

Στον πίνακα με αριθ. 22 της «Βίβλου»¹⁵ με αναφορά στον χρονικό ορίζοντα των έργων στον τομέα της δικαιοσύνης, οι ηλεκτρονικές διαταγές πληρωμής αναφέρονται ως μεσοπρόθεσμο έργο, όπως και όλα τα έργα του αυτού τομέα εκτός των υπηρεσιών ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε φορείς Γενικής Κυβέρνησης.

Ο στόχος αυτός φαίνεται ότι σκοπεί στη ρύθμιση της ηλεκτρονικής άλλως ψηφιακής διαταγής πληρωμής μέσω της χρήσης τυποποιημένων εγγράφων στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου πληροφοριακού συστήματος, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής λ.χ. μιας πλατφόρμας με τη σύμπραξη/έλεγχο από φυσικό δικαστή ή και λειτουργό του δικαστηρίου και όχι στην έκδοση της διαταγής πληρωμής βάσει αλγορίθμου χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση.

Τα πρακτικά ζητήματα, τα οποία δημιουργούνται, ιδίως στην περίπτωση έκδοσης διαταγής πληρωμής χωρίς τη συμμετοχή/παρέμβαση/έλεγχο των προϋποθέσεων έκδοσης από το δικαστή είναι διάφορα. Εφόσον εξασφαλιστεί μέσω του

πληροφοριών και η εμπορικότητα των ακινήτων. Οι διεπαφές με τις τράπεζες θα επιτρέψουν επίσης τη διασύνδεση με τα διαθέσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, διευρύνοντας τον αριθμό των συμμετεχόντων (ενδεχομένως μέσω συμφωνίας back-to-back).

¹⁵ Σελ.295-296.

δημιουργηθέντος πληροφοριακού συστήματος η ψηφιακή καταχώριση της αίτησης ή/και των υποστηρικτικών αυτής αποδεικτικών εγγράφων δημιουργούνται τα ερωτήματα, αν μπορούν να ελεγχθούν μηχανικά ζητήματα παραγραφής, υπαγωγής σε αόριστες νομικές έννοιες όπως κατάχρηση δικαιώματος, ανωτέρα βία κ.ά. καθώς και αν μπορούν να εκδοθούν διαταγές πληρωμές με τον τρόπο αυτό (χωρίς την ανθρώπινη συμμετοχή) διαταγές πληρωμής από αιτίες, όχι όπως τιμολόγια, ηλεκτρονικά τιμολόγια, αξιόγραφα και τραπεζικές συμβάσεις που ενδεχομένως το σύστημα θα μπορεί να διαβάσει και να ελέγξει τις τυπικές προϋποθέσεις έκδοσης, αλλά από αιτίες όπως διοίκηση αλλοτρίων, αδικαιολόγητο πλουτισμό, απαίτηση πηγάζουσα από συμβολαιογραφικό έγγραφο κ.ά.

Όπως καταδεικνύει η έρευνα στη νομολογία επί ανακοπών κατά διαταγών πληρωμής, οι λόγοι για τους οποίους αυτές γίνονται συνήθως δεκτές δεν αφορούν σε έλλειψη προϋποθέσεων όπως υπογραφής εκείνου που παρέλαβε το προϊόν επί του τιμολογίου ή έλλειψη υπογραφής επί της τραπεζικής σύμβασης ή έλλειψη κίνησης των χρεοπιστώσεων στον αλληλόχρεο λογαριασμό ή έλλειψη νομιμοποιητικών εγγράφων (εξαιρέση οι περιπτώσεις των ΕΔΑΔΠ), αλλά ζητήματα όπως ακυρότητα συμβατικών όρων, λ.χ. μετακύλιση τραπεζικής εισφοράς, υπολογισμός τόκων σε ετήσια βάση, καταχρηστική άσκηση δικαιώματος.

Διαταγή πληρωμής

Η ειδική διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής (623 επ. ΚΠολΔ) και διαταγής απόδοσης μισθίου (637 επ. ΚΠολΔ), διασκευάζονται από το νόμο ως προαιρετικές, υπό την έννοια ότι τηρούνται μόνο εφόσον το θελήσει ο ενάγων-αιτών (βλ. άρθρα 623, 637 ΚΠολΔ: «*μπορεί να ζητηθεί...*»), ενώ σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις των ειδικών διαδικασιών η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων είναι υποχρεωτική, εμποδίζεται δηλαδή η εκδίκαση της διαφοράς κατά την τακτική διαδικασία¹⁶. Περαιτέρω, όπως είναι γνωστό, η διαταγή πληρωμής αποτελεί συνήθη, ταχύ και εύκολο τρόπο για την έκδοση εκτελεστού τίτλου για χρηματικές απαιτήσεις. Οι συχνότερες αιτίες έκδοσης διαταγών πληρωμής αποτελούν οι απαιτήσεις από αξιόγραφα (συναλλαγματική, επιταγή), συμβάσεις και δη τραπεζικές συμβάσεις και τα τιμολόγια¹⁷.

¹⁶ Βλ. ΑΠ 1227/1983 ΕλλΔνη 1984,362, ΕφΑθ 426/2002 ΑρχΝ 2003,716, ΕφΛαρ 352/2004 Δικογραφία 2005,73· Μπέη, ό.π., άρθρο 591, 2.1, 8.

¹⁷ Έκδοση διαταγής πληρωμής συγκεκριμένα από ηλεκτρονικά τιμολόγια: Τι είναι Ηλεκτρονικό Τιμολόγιο: Περαιτέρω, το ηλεκτρονικό τιμολόγιο ή ηλεκτρονική τιμολόγηση (e-invoicing),

Όπως είναι επίσης γνωστό, διαταγή πληρωμής μπορεί να εκδοθεί κατά τις διατάξεις των άρθρων 624 έως 636 ΚΠολΔ για χρηματικές απαιτήσεις ή απαιτήσεις παροχής χρεογράφων, εφόσον πρόκειται για ιδιωτικού δικαίου διαφορά και η απαίτηση, καθώς και το οφειλόμενο ποσό αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, ή με απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, η οποία εκδόθηκε μετά από ομολογία ή αποδοχή της αίτησης του οφειλέτη.

Περαιτέρω στις προϋποθέσεις έκδοσης διαταγή πληρωμής ανήκουν, ότι αυτή μπορεί να ζητηθεί μόνον, αν η απαίτηση δεν εξαρτάται από αίρεση, προθεσμία, όρο ή αντιπαροχή και το ποσό χρημάτων ή χρεογράφων που οφείλεται είναι ορισμένο, ήτοι αν πρόκειται για απαίτηση βέβαιη και εκκαθαρισμένη (άρθρο 623 § 1 ΚΠολΔ). Επιπλέον, δεν είναι δυνατόν να εκδοθεί διαταγή πληρωμής, και αν εκδοθεί είναι άκυρη, αν η επίδοσή της πρέπει να γίνει σε πρόσωπο που η διαμονή του είναι άγνωστη, εκτός αν έχει αντίκλητο νόμιμα διορισμένο, σύμφωνα με το άρθρο 142 ΚΠολΔ (άρθρο 623 § 2 ΚΠολΔ).

περιγράφεται στα άρθρα 14 και 15 των **Ε.Α.Π. (Ν.4308/2014)** καθώς και στην επ' αυτών εκδοθείσα ΠΟΛ. 1003/31-12-2014 για την ερμηνεία τους. Σύμφωνα με αυτά “*Ηλεκτρονικό τιμολόγιο, συμπεριλαμβανομένου του στοιχείου λιανικής πώλησης, είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τον παρόντα νόμο και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή*”. Σύμφωνα με το νόμο, λοιπόν, το ηλεκτρονικό τιμολόγιο απαιτείται να έχει εκδοθεί και να έχει ληφθεί με ένα (οποιοδήποτε) ηλεκτρονικό μορφότυπο. Η επιλογή του μορφότυπου αποφασίζεται από τις υποκειμένες οντότητες. Περιπτώσεις Ηλεκτρονικών Τιμολογίων Συνήθεις μορφότυποι περιλαμβάνουν τιμολόγια ως δομημένα μηνύματα (όπως XML) ή άλλα είδη ηλεκτρονικών μορφότυπων. Παραδείγματα άλλων μορφότυπων είναι ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με συνημμένο αρχείο PDF ή μια τηλεομοιοτυπία που λαμβάνεται σε ηλεκτρονική και όχι σε έντυπη μορφή (με δεδομένο ότι απαιτείται έκδοση και λήψη σε ηλεκτρονική μορφή). Δεν θεωρούνται όλα τα τιμολόγια που δημιουργούνται σε ηλεκτρονική μορφή ως «ηλεκτρονικά τιμολόγια». Τα τιμολόγια που δημιουργούνται σε ηλεκτρονική μορφή, για παράδειγμα μέσω λογιστικού λογισμικού ή μέσω λογισμικού επεξεργασίας κειμένου, τα οποία αποστέλλονται και λαμβάνονται σε έντυπη μορφή δεν είναι ηλεκτρονικά τιμολόγια (ΠΟΛ. 1003/31-12-2014). Αντίθετα, τα τιμολόγια που δημιουργούνται σε έντυπη μορφή, σαρώνονται, αποστέλλονται και λαμβάνονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δύναται να θεωρηθούν ως ηλεκτρονικά τιμολόγια. Τα τιμολόγια αποστέλλονται στον αντισυμβαλλόμενο είτε απευθείας, είτε μέσω Παρόχου Υπηρεσιών Εφαρμογής. Η χρήση ηλεκτρονικού τιμολογίου υπόκειται στην αποδοχή του, με έντυπο ή ηλεκτρονικό τρόπο, εκ μέρους του λήπτη των αγαθών ή υπηρεσιών που υπόκεινται σε τιμολόγηση. Η αποδοχή δύναται να γίνεται με οποιοδήποτε έντυπο ή ηλεκτρονικό τρόπο, μπορεί να είναι επίσημη ή ανεπίσημη, ή να γίνεται με σιωπηρή συμφωνία, για παράδειγμα μέσω της επεξεργασίας ή πληρωμής του παραληφθέντος τιμολογίου. Εξάλλου, κάθε οντότητα οφείλει να εφαρμόζει τα κατάλληλα στις περιστάσεις μέτρα διασφάλισης της αυθεντικότητας της προέλευσης, της ακεραιότητας του περιεχομένου και της αναγνωσιμότητας του τιμολογίου. Αυτό μπορεί να επιτυγχάνεται με οποιεσδήποτε δικλίδες της οντότητας δημιουργούν αξιόπιστη και ελέγξιμη αλληλουχία (αλυσίδα) τεκμηρίων που συνδέουν κάθε τιμολόγιο με τη σχετική προμήθεια αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, και αντίστροφα. Μπορεί να εκδοθεί διαταγή πληρωμής από ηλεκτρονικό τιμολόγιο; Το ηλεκτρονικό τιμολόγιο να καλύπτει την έννοια του “ιδιωτικού εγγράφου”, ήτοι να εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής του 444 Κ.Πολ.Δ. έχοντας τις προϋποθέσεις που τάσσουν οι Ν.4308/2014 και ΠΟΛ. 1003/31-12-2014 και— Να αποδεικνύεται η υπογραφή του αντισυμβαλλομένου και η αποδοχή του, ήτοι να καλύπτονται οι προϋποθέσεις του 443 Κ.Πολ.Δ.

Αναφορικά με την έγγραφη απόδειξη της απαίτησης, το ποιό θεωρούνται ιδιωτικά έγγραφα ορίζεται στο άρθρο 444 ΚΠολΔ, ενώ τα άρθρα 443 και 445-448 ΚΠολΔ αφορούν στην αποδεικτική δύναμη των ιδιωτικών εγγράφων. Το δε άρθρο 449 § 1 και 2 ΚΠολΔ ρυθμίζει την αποδεικτική δύναμη, αντιγράφων, φωτογραφικών ή φωτοτυπιών εγγράφων. Σύμφωνα δε με τη νεοπαγή διάταξη της τρίτης παραγράφου του άρθρου 449 ΚΠολΔ [η οποία προστέθηκε με το άρθρο 101 § 2 του ν. 4727/2020], τα ακριβή ηλεκτρονικά αντίγραφα, τα ψηφιοποιημένα ηλεκτρονικά αντίγραφα και οι εκτυπώσεις αυτών έχουν αποδεικτική δύναμη ακριβούς αντιγράφου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του νόμου για τη Ψηφιακή Διακυβέρνηση [ν. 4727/2020, ΦΕΚ Α΄ 184/23.09.2020].

Ο ν. 4727/2020 περί ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις ενσωμάτωσε στην ελληνική νομοθεσία τις Οδηγίες (ΕΕ) 2016/2102, 2019/1024 (Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες) και 2018/1972. Σύμφωνα με το άρθρο 12 του εν λόγω νόμου, οι διατάξεις του καθορίζουν τις διαδικασίες έκδοσης, διακίνησης, πρωτοκόλλησης και αρχειοθέτησης, καθώς και το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων και των εκτυπώσεών τους. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα, δημόσια ή ιδιωτικά, εκδίδονται, διακινούνται και γίνονται αποδεκτά σύμφωνα με τα άρθρα 13 έως 18 του ν. 4727/2020, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 § 1 του ν. 4727/2020 ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα, τα οποία εκδίδονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρο-νικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους. Περαιτέρω, όπως προβλέπεται στη δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου, εκτύπωση των ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων (της πρώτης παραγράφου του άρθρου) γίνεται υποχρεωτικά αποδεκτή από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, εφόσον φέρει επικύρωση από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ή δικηγόρο, η οποία γίνεται μέσω της διαπίστωσης της ταύτισης του περιεχομένου του εκτυπωμένου εγγράφου με το ηλεκτρονικό ιδιωτικό έγγραφο.

Εκ των ανωτέρω διατάξεων προσδιορίζεται η έννοια του ηλεκτρονικού ιδιωτικού εγγράφου και γίνεται αντιληπτό ότι αυτή τηρείται ηλεκτρονικά. Ανεξαρτήτως δε αν εκδίδεται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, εκδίδεται απαραίτητως με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας, επομένως δεν πρόκειται για ηλεκτρονικό ιδιωτικό έγγραφο εμπίπτον στις ως άνω ρυθμίσεις και έχον τις ως άνω ιδιότητες εάν δεν έχει εκδοθεί με τον τρόπο αυτό, αλλά έχει λ.χ. υπογραφεί με φυσική υπογραφή και το έγγραφο έχει κατόπιν σαρωθεί και σταλεί ηλεκτρονικά ή έχει σταλεί μέσω τηλεμοιτύπου.

Ο νομοθέτης του ν. 4727/2020 θέσπισε στο άρθρο 16 αυτού τις απαραίτητες δικονομικές ρυθμίσεις για τα ηλεκτρονικά έγγραφα εν γένει. Επομένως η διάταξη αφορά αμφότερα στα δημόσια και ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα. Όρισε, λοιπόν, ότι ηλεκτρονικό έγγραφο που φέρει απλή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του εκδότη του αποτελεί μηχανική απεικόνιση, κατά την έννοια του άρθρου 444 του ΚΠολΔ [περί ιδιωτικών εγγράφων] καθώς και ότι στην περίπτωση της ΑΚ 160 και του άρθρου 443 του ΚΠολΔ [περί της αποδεικτικής δύναμης ιδιωτικού εγγράφου] απαιτείται εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα. Επιπρόσθετα, η δεύτερη παράγραφος της διάταξης προβλέπει ότι ηλεκτρονικά έγγραφα με απλή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εκτιμώνται ελεύθερα ως νόμιμα αποδεικτικά μέσα κατά τις ισχύουσες δικονομικές διατάξεις. Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 16, λοιπόν, το ηλεκτρονικό ιδιωτικό έγγραφο για να έχει αποδεικτική δύναμη απαιτείται αντί της ιδιόχειρης υπογραφής του εκδότη του κατά το άρθρο 443 ΚΠολΔ, να έχει εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα.

Η ΚΥΑ για τη "Διαδικασία επικύρωσης της εκτύπωσης ηλεκτρονικών δημόσιων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων και νομική ισχύς", έχει ήδη δημοσιευθεί στο ΦΕΚ (ΦΕΚ Β 4651/08.10.2021) και ρυθμίζει τη διαδικασία επικύρωσης των εκτυπώσεων των ηλεκτρονικών δημόσιων και ιδιωτικών εγγράφων από διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ή δικηγόρο.

Ηλεκτρονικές -ψηφιακές εκδοχές της πολιτικής δίκης

Σε ό,τι αφορά στις ηλεκτρονικές-ψηφιακές εκδοχές της πολιτικής δίκης, πριν την τροποποίηση του ΚΠολΔ με τον λίαν πρόσφατο ν.4842/2021, (οι διατάξεις του

οποίου θα ισχύουν από 01.01.2022 σε ό,τι, τουλάχιστον αφορά στα παρακάτω αναφερόμενα), υπήρχαν ήδη διάφορες διατάξεις που αφορούσαν ηλεκτρονικές-ψηφιακές εκδοχές της πολιτικής δίκης και της διεξαγωγής της αναγκαστικής εκτέλεσης. Πιο συγκεκριμένα:

α) Η υποβολή δικογράφων με ηλεκτρονικά μέσα (άρθρα 119 παρ.4 και 215 παρ.1 ΚΠολΔ, π.δ. 25/2012)

β) Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα (άρθρα 122 παρ.5 και 122Α ΚΠολΔ) (*Το άρθρο 122Α προστέθηκε με το άρθρο 67 ν.4689/2020(ΦΕΚ Α'103/27.5.2020, η δε παράγραφος 10 αυτού προστέθηκε με το άρθρο 367 ν.4700/2020 (ΦΕΚ Α' 127/29.6.2020)*)

γ) Στην τακτική διαδικασία η εγγραφή της υπόθεσης στο ηλεκτρονικά τηρούμενο πινάκιο, η γνωστοποίηση δικασίμου συζήτησης με ηλεκτρονικό μήνυμα, η καταχώριση διάταξης περί επανάληψης της συζήτησης στο ηλεκτρονικό βιβλίο και η ηλεκτρονική γνωστοποίηση αυτής με ηλεκτρονικό μήνυμα, η ηλεκτρονική κατάθεση προτάσεων, προσθήκης και ηλεκτρονική υποβολή σχετικών εγγράφων, η συζήτηση με μετάδοση ήχου και εικόνας, εξέταση μαρτύρων κλπ. με μετάδοση ήχου και εικόνας (άρθρα 237 παρ.4, 6,9, 10, 11 ΚΠολΔ, π.δ. 19/2017)

δ) Ο ΚΠολΔ προβλέπει επίσης το ηλεκτρονικό έγγραφο ως αποδεικτικό μέσο (άρθρα 444 παρ.2, 445 ΚΠολΔ)

Ως προς τα ηλεκτρονικά έγγραφα

καθώς και ε) Τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό (άρθρα 959, 998 ΚΠολΔ).

Οι τροποποιήσεις που επέφερε ο ν. 4842/2021 στον ΚΠολΔ:

Ο ν.4842/2021 με τίτλο: *“Ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις”* τροποποιεί διατάξεις του ΚΠολΔ με τρόπον ώστε καθίσταται δυνατή η ηλεκτρονική υποβολή δικογράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή. Πρόκειται για το νέο άρθρο 118 ΚΠολΔ περί δικογράφου με ηλεκτρονικά μέσα και το νέο άρθρο 119 παρ.4

ΚΠολΔ καθώς και την επίδοση δικογράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή (νέο άρθρο 122Α ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε)¹⁸.

Ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής

Στο πλαίσιο της ΕΕ, η αναγκαιότητα πρόβλεψης ταχειών και αποτελεσματικών διαδικασιών για την επίλυση διαφορών διασυνοριακού χαρακτήρα διαγνώσθηκε εγκαίρως. Το πεδίο του Ευρωπαϊκού δικονομικού δικαίου, ως δικαϊκό πεδίο διαρκώς εμβαθυνόμενο και εκλεπτυνόμενο¹⁹ ανταποκρίθηκε μέσω νομοθετημάτων όπως οι Κανονισμοί προκειμένου να επιτύχει απλές, ταχείες, λιγότερο κοστοβόρες και αποτελεσματικές διαδικασίες για την απόκτηση εκτελεστού τίτλου για χρηματικές αξιώσεις εκτελούμενου εντός της ΕΕ. Δυνάμει αυτών των Κανονισμών, όπως είναι ο Κανονισμός 1896/2006 ο δανειστής δεν αναγκάζεται απαραίτητα να ασκήσει αγωγή για τις χρηματικές του απαιτήσεις απευθυνόμενος στα δικαστήρια του τόπου κατοικίας ή έδρας του οφειλέτη ή του τόπου εκπλήρωσης της οφειλής, ανάλογα με την εκάστοτε εφαρμοζόμενη δωσιδικία, κατ'εφαρμογή του αντίστοιχου εθνικού δικαίου.

¹⁸ Προβλέψεις σε σχέση με την ηλεκτρονική πολιτική δίκη περιέχονται και: α) στο (νέο) άρθρο 155 παρ.1 εδάφιο β' ΚΠολΔ για την άσκηση και το περιεχόμενο της αίτησης επαναφοράς, β) στην τροποποιημένη τρίτη παράγραφο του άρθρου 226 ΚΠολΔ για την ηλεκτρονική τήρηση του πινακίου στα δικαστήρια που έχουν ενταχθεί στο ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης δικαστικών υποθέσεων, γ) στη τροποποιημένη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 227 ΚΠολΔ στην οποία προστέθηκε τέταρτο εδάφιο που προβλέπει ότι η πρόσκληση από το γραμματέα του δικαστηρίου για συμπλήρωση τυπικών παραλείψεων μπορεί να γίνει με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του διαδίκου, δ) στο νέο άρθρο 237 για την τακτική διαδικασία και συγκεκριμένα στην παρ.6, εδ.στ', που προβλέπει δυνατότητα γνωστοποίησης από το γραμματέα στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των διαδίκων της ορισθείσας δικασίμου, στην παρ.8, εδ.στ' και ζ' για την πρόβλεψη καταχώρισης της διάταξης του δικαστηρίου στο οικείο βιβλίο που μπορεί να τηρείται και ηλεκτρονικά και τη δυνατότητα γνωστοποίησης της διάταξης με πρωτοβουλία του γραμματέα με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των διαδίκων, στην παρ.11 για τη δυνατότητα κατάθεσης προτάσεων, προσθήκης και υποβολής των σχετικών εγγράφων που επικαλούνται με τις προτάσεις τους οι διάδικοι με ηλεκτρονικά μέσα και στις παρ.12 και 13 σε σχέση με τη δυνατότητα τηλεμετάδοσης (ταυτόχρονης μετάδοσης με ήχο και εικόνα) από την αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου στον τόπο, όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους και τη ην εξέταση μαρτύρων κ.ά. χωρίς να παρίστανται στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου με ταυτόχρονη μετάδοση με ήχο και η εικόνα στην τελευταία, ε) στο νέο άρθρο 260 ΚΠολΔ για τη ματαίωση της συζήτησης και δη στην προστεθείσα σε αυτό παρ.4 για την εγγραφή στο ηλεκτρονικά τηρούμενο πινάκιο (δυνατότητα) και τη με πρωτοβουλία του γραμματέα γνωστοποίηση της νέας δικασίμου με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των διαδίκων ή με ανάρτηση στην πύλη ψηφιακών υπηρεσιών δικαστηρίων solon.gov.gr για όσα δικαστήρια και διαδικασίες έχουν ενταχθεί στο εν λόγω σύστημα, στ) στο νέο άρθρο 421 ΚΠολΔ για την ηλεκτρονική αποστολή της ένορκης βεβαίωσης από το δικηγόρο στο δικηγορικό σύλλογο και την ηλεκτρονική απόδειξη (τρόπος απόκτησης βεβαίας χρονολογίας και μοναδικού αριθμού) λήψης της και τη χορήγηση από το δικηγορικό σύλλογο αντιγράφων της ένορκης βεβαίωσης μέσω της διαδικτυακής πύλης portal.olomeleia.gr, ζ) στο νέο άρθρο 468 ΚΠολΔ και δη στην τέταρτη παράγραφο αυτού που προβλέπει, ότι η “προηγούμενη διαδικασία μπορεί να γίνει και με τη χρήση τυποποιημένων εγγράφων ή Τεχνολογίας Πληροφορίας και Επικοινωνίας”. Το περιεχόμενο των τυποποιημένων εγγράφων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου.

¹⁹ *Ποδηματά*, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 1896/2006, 2011.

Η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής διέπεται από τον Κανονισμό 1896/2006, ο οποίος σηματοδότησε ένα νέο βήμα στο πεδίο του Ευρωπαϊκού Δικονομικού Δικαίου, καθώς εισήγαγε μία ενιαία ευρωπαϊκή διαδικασία για την έκδοση Ευρωπαϊκής Διαταγής Πληρωμής²⁰. Πρόκειται για τίτλο «εκ γενετής ευρωπαϊκό», που μπορεί να κυκλοφορεί ελεύθερα στην επικράτεια της ΕΕ, χωρίς κάποια ενδιάμεση διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας του στην χώρα μέλος εκτέλεσής του. Οι διατάξεις του εθνικού δικονομικού δικαίου στις οποίες παραπέμπει ο Κανονισμός ερμηνεύονται υπό το φως του και δη κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού στην εσωτερική έννομη τάξη.

Η διαδικασία για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής είναι απολύτως τυποποιημένη διαδικασία και περιορίζεται στον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων που τάσσονται από τον Κανονισμό για την έκδοσή της, δεν αποτελεί αποτέλεσμα κάποιας χρονοβόρας ακροαματικής διαδικασίας. Στο συγκεκριμένο στάδιο η αξίωση δεν αμφισβητείται και τεκμαίρεται υπαρκτή, χωρίς ακρόαση του οφειλέτη.

Σημειώνεται ότι η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής διαφοροποιείται από την ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού, η οποία διέπεται από τον Κανονισμό 655/2014²¹.

I. Βασικά χαρακτηριστικά και πεδίο εφαρμογής του Καν 1896/2006 για την ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του Κανονισμού, αυτός αποσκοπεί, μέσω της θέσπισης διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής, ως μία ενιαίας ευρωπαϊκής δικονομικής διαδικασίας:

α) στην απλούστευση, επιτάχυνση και μείωση των εξόδων της εκδίκασης διαφορών για διασυνοριακές υποθέσεις, όσον αφορά μη αμφισβητούμενες χρηματικές αξιώσεις και

β) στην εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ευρωπαϊκών διαταγών πληρωμής σε όλα τα κράτη μέλη, με τη θέσπιση ελαχίστων κανόνων η τήρηση των οποίων

²⁰ Βλ. αναλυτική δικαιοσυγκριτική ανάλυση σε *Μιχαηλίδου*, Η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής, διαθέσιμο σε: <http://kostasbeys.gr/articles.php?s=5&mid=&mnu=0&id=24207>, ημερομηνίας τελευταίας πρόσβασης: 18.10.2021.

²¹ Βλ. σχετ. *Τζουνάκου*, Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού κατά τον Κανονισμό 655/2014, 2021.

καθιστά περιττές τυχόν ενδιάμεσες διαδικασίες στο κράτος μέλος εκτέλεσης πριν από την αναγνώριση και την εκτέλεση

Ο Κανονισμός καθορίζει τις προϋποθέσεις για την έκδοση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής σε διασυνοριακές διαφορές, τα μέσα προστασίας του οφειλέτη και την εκτέλεσή της²².

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του Κανονισμού αποτελούν τα εξής τρία στοιχεία²³:

α) η ρύθμιση μιας ex parte διαδικασίας για τις μη αμφιβητούμενες χρηματικές απαιτήσεις σε διασυνοριακές διαφορές με αίτηση του δανειστή σε ένα κατ' αρχάς μονομερές γραπτό προκαταρκτικό στάδιο,

β) η δημιουργία εκτελεστού τίτλου για την απαίτηση με εκτελεστότητα για πρώτη φορά σε όλη την ΕΕ και η μη αμφισβήτησή της (ουσιαστικά δέσμευση από το δεδικασμένο αυτής²⁴) και

γ) η ανάστροφη δημιουργία αντιδικίας με πρωτοβουλία δηλαδή του οφειλέτη, με προστασία του δικαιώματος υπεράσπισής του.

Σχέση με την ημεδαπή διαταγή πληρωμής (άρθρο 623 επ. ΚΠολΔ).

Η ρύθμιση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής πόρρω απέχει από την διαταγή πληρωμής, την εκτελεστότητά της και τα μέσα προστασίας του οφειλέτη, σύμφωνα με το ελληνικό δικονομικό δίκαιο.

Το μόνο σημαντικό κοινό στοιχείο τους είναι η δυνατότητα έκδοσής της δίχως τη συμμετοχή του οφειλέτη (με πρωτοβουλία του δανειστή -μονομέρεια της διαδικασίας) καθώς και ότι στην αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής πρέπει, μεταξύ άλλων, να εκτίθεται η αιτία της διαφοράς²⁵ (άρθρο του Κανονισμού) καθώς και να περιγράφονται τα πραγματικά περιστατικά στα οποία θεμελιώνεται η αξίωση και ενδεχομένως οι αιτούμενοι τόκοι. Τα στοιχεία αυτά προσδιορίζονται στο

²² Πανταζόπουλος Στ.-Σπ., Δικονομικά ζητήματα της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (Καν 1896/2006), εισήγηση σε επιμορφωτικό σεμινάριο της ΕΣΔΙ, 2020.

²³ Πανταζόπουλος, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής, Ερμηνεία κατ' άρθρο. Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1896/2006, όπως εφαρμόζεται στην Ελλάδα, 2012, σ. 11 επ.

²⁴ Πανταζόπουλος, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής, σ. 254επ. και σημ. 880, ό.π.π.·Ποδηματά, Ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 1896/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12 Δεκεμβρίου 2006, ΕΠολΔ 2009.740·Η ίδια, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 1896/2006, σ. 209· Tsirikas, L' injonction de payer européenne, ZZPInt 2009.233-234.

²⁵ Βλ. Πανταζόπουλο, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής, σελ. 126επ.

τυποποιημένο έντυπο της σχετικής αίτησης και μπορεί λ.χ. να είναι αξίωση από σύμβαση πώλησης ή υπηρεσιών κλπ. μη πληρωμή, καθυστερημένη πληρωμή, παράδοση ελαττωματικών προϊόντων, τόπος αγοράς, τόπος παράδοσης, ημερομηνία αγοράς, ημερομηνία παράδοσης και άλλες λεπτομέρειες. Στο πλαίσιο της (ημεδαπής) διαταγής πληρωμής του ΚΠολΔ, πάντως, δεν απαιτείται να αναφέρονται στην αίτηση για την έκδοση της τα ως άνω στοιχεία πληρωμής, αλλά όπως γίνεται δεκτώσ παγίως τόσο στη νομολογία των δικαστηρίων της ουσίας όσο και σε αυτή του Αρείου Πάγου αρκεί μία απλή και γενική αναφορά στην ουσιαστική έννομη σχέση²⁶.

Περαιτέρω, για την έκδοση ΕΔΠ δεν απαιτείται η προσκομιδή των αποδεικτικών μέσων που αποδεικνύουν την απαίτηση, αλλά αρκεί η απλή επίκληση και περιγραφή τους²⁷. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ΕΔΠ δεν είναι αναγκαία η απόδειξη της απαίτησης μόνον από έγγραφα, αλλά και από άλλα αποδεικτικά μέσα, κατά το δίκαιο του κράτους έκδοσης της ΕΔΠ.

Η ΕΔΠ πρέπει να επιδοθεί μαζί με τη σχετική αίτηση για την έκδοσή της με βάση τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 13 και 14 του Κανονισμού, τα οποία ορίζουν για πρώτη φορά τους τρόπους επίδοσής της είτε με αποδεικτικό παραλαβής από τον καθ' ου ή χωρίς αποδεικτικό παραλαβής απ' αυτόν. Οι τρόποι αυτοί δημιουργούν απόλυτη βεβαιότητα πραγματικής επίδοσης της ΕΔΠ στον καθ' ου ή σε κάθε περίπτωση πολύ μεγάλη πιθανότητα επίδοσής της σε ορισμένα πρόσωπα που θα γνωστοποιήσουν το γεγονός αυτό στον οφειλέτη, αποδεικνύοντας έτσι τη θεσμική θεώρηση και την αποτελεσματικότητά τους ως προς το δικαίωμα της υπεράσπισης του οφειλέτη²⁸.

Προϋποθέσεις έκδοσης:

α) Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Κανονισμού στην εν λόγω διαδικασία μπορούν να υπαχθούν αστικές και εμπορικές υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Σύμφωνα δε με το δεύτερο εδάφιο αυτής της διάταξης αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού οι φορολογικές, τελωνειακές, ή διοικητικές υποθέσεις. Επιπροσθέτως, στο άρθρο 2 παρ. 2 παρατίθενται όλες οι διαφορές, οι οποίες εξαιρούνται από τη διαδικασία, ανεξάρτητα του διασυνοριακού τους χαρακτήρα και είναι οι οικονομικές αξιώσεις από γαμικές

²⁶ Βλ. σχετ., Πανταζόπουλο, Η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, 2016, σελ. 44 επ. και σημ. 93, ό.π.π.

²⁷ Πανταζόπουλος, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής, σελ. 254 επ.

²⁸ Πανταζόπουλος, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής, σελ. 182 επ.

διαφορές, οι διαφορές από διαθήκες και εν γένει κληρονομική διαδοχή, οι πτωχεύσεις, οι διαφορές, προκύπτουσες από κοινωνική ασφάλιση, οι αξιώσεις που απορρέουν από εξωσυμβατικές ενοχές.

β) Πέραν των ανωτέρω τα οποία είναι απαραίτητο να συντρέχουν, ο δανειστής πρέπει να συμπληρώσει την αίτηση για έκδοση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής, το περιεχόμενο της οποίας παρατίθεται αναλυτικά στο άρθρο 7 του Κανονισμού και να προσκομίσει και αποδεικτικά έγγραφα της αξίωσής του, οπότε εκδίδεται η διαταγή η οποία επιδίδεται στον καθ' ου, χωρίς να τάσσεται σχετική προθεσμία προς τούτο από τον Κανονισμό.

Άμυνα οφειλέτη:

Με την ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής γνωστοποιείται στον οφειλέτη πως μπορεί να καταβάλει το ποσό που τάσσεται σε αυτήν, άλλως πως μπορεί να αντιταχθεί μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την επίδοσή της. Για το λόγο αυτό, ο δανειστής οφείλει εκτός του εντύπου της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής, να αποστείλει στον οφειλέτη και το έντυπο της δήλωσης αντιρρήσεων, δίνοντας του έτσι την ευκαιρία να αντιταχθεί στην αξίωση, εάν το επιθυμεί, προκειμένου να εξυπηρετηθεί η ανάγκης προστασίας του οφειλέτη, ο οποίος αιφνιδιάζεται με την επίδοση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής. Σε περίπτωση κατά την οποία κατατεθούν παραδεκτά στη γραμματεία του εκδόσαντος την ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής δικαστηρίου, οι αντιρρήσεις του οφειλέτη (είτε αυτοπροσώπως με κατάθεση τους είτε με αποστολή με κάποιο άλλο μέσο που είναι παραδεκτό σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους προέλευσης της διαταγής πληρωμής) τότε αφετηριάζεται μια κατ' αντιδικία διαδικασία ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων, καθώς πλέον η αξίωση από μη αμφισβητούμενη καθίσταται αμφισβητούμενη. Επ'αυτής της κατ' αντιδικία διαδικασίας έχει υποστηριχθεί στη νομολογία η θέση, ότι στο πλαίσιο της ΕΔΠ μετά τις αντιρρήσεις που υποβάλλει ο καθ'ου κατατίθεται κλήση προς συζήτηση του αρχικού εισαγωγικού δικογράφου της ΕΔΠ ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου²⁹ ενώ άλλη νομολογιακή άποψη³⁰ δέχεται ότι υπάρχει ανάγκη άσκησης συμπληρωματικής αγωγής μετά την υποβολή αντιρρήσεων

²⁹ ΜΠρΘεσ 11410/2014, Αρμ 2014.1898.

³⁰ ΜΠρΘεσ 3208/2016, ΕΕμπΔ 2016.351·ΜΠρΘεσνικης 3278/2012, Αρμ 2014.194·ΕιρΘεσ 954/2018, ΕφΑΔΠολΔ 2018.1406.

από τον οφειλέτη κατά της ΕΔΠ³¹. Σε περίπτωση που δεν κατατεθούν ή δεν κατατεθούν παραδεκτά αντιρρήσεις, τότε κηρύσσεται εκτελεστή η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής, μέσω συμπλήρωσης από το αρμόδιο δικαστήριο του εντύπου G εκ των τυποποιημένων εγγράφων που βρίσκονται στο Παράρτημα του Κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού.

Σε ό,τι αφορά στη διαδικασία εκτέλεσης, αυτή διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης. Για το λόγο αυτό, όλα τα σχετικά έγγραφα και έντυπα που αφορούν στην εκτέλεση πρέπει να είναι μεταφρασμένα στην ανάλογη γλώσσα, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 21 του Κανονισμού.

31